

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 28 февруари 2024 г.
(OR. en)

6835/24

SOC 121
EMPL 66
EDUC 52
ECOFIN 226

БЕЛЕЖКА

От:	Председателството
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Прилагането на Европейския стълб на социалните права в контекста на европейския семестър и бъдещата социална програма - Ориентационен дебат

Приложено се изпраща на делегациите бележка с насоки от председателството по посочената по-горе тема с оглед на ориентационния дебат на Съвета (EPSCO) на 11 март 2024 г.

Прилагането на Европейския стълб на социалните права в контекста на европейския семестър и бъдещата социална програма

Ориентационен дебат

Европейски семестър за 2024 г.

Перспективата в заключенията на Съвета относно годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г.¹ и съвместния доклад за заетостта², които предстои да бъдат одобрени и приети съответно от Съвета, е като цяло положителна. Въпреки че през 2023 г. икономическата активност отбеляза забавяне, заетостта в ЕС достигна рекордно високо равнище, а безработицата спадна до най-ниското регистрирано някога ниво, независимо от различията между държавите членки и вътре в тях. Инфлацията, която достигна своя връх през 2022 г., намалява.

Исторически стабилните резултати на пазара на труда са съпътствани от постоянен недостиг на работна ръка. Този недостиг създава пречки пред икономическия растеж и конкурентоспособността, социалната интеграция и справедливостта, които бяха сред основните теми, обсъдени на неотдавнашната среща на върха във Вал Дюшес³. Освен това не всички групи се възползват в еднаква степен от силния пазар на труда и много от тях продължават да се сблъскват със структурни пречки пред пълноценната интеграция на пазара на труда. Сред тях са 8 милиона млади хора, които не участват в никаква форма на заетост, образование или обучение; тези данни подчертават продължаващата необходимост от енергично прилагане на засилената гаранция за младежта⁴. Освен това увеличението на заплатите не успя да догонят високата инфлация и доведе до загуба на покупателна способност, която оказва непропорционално въздействие върху домакинствата с ниски и средни доходи.

---

¹ Док. 6791/24.

² Док. 6073/24.

³ Среща на върха на социалните партньори във Вал Дюшес — Тристранна декларация за жизнен европейски социален диалог.

⁴ Документ на Съвета „Преглед на Комитета по заетостта на прилагането на гаранцията за младежта — основни послания“, док. 6831/24 и Препоръка на Съвета (ОВ С 372, 4.11.2020 г., стр. 1).

Делът на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване в ЕС, се запази като цяло стабилен, което се дължи, наред с другото, на решителните действия на политиката в условията на различни кризи и ефективността на системите за социална закрила въпреки продължаващите предизвикателства пред тяхната адекватност и устойчивост. При все това обаче са необходими допълнителни значителни усилия за осезаемо намаляване на бедността и социалното изключване и за постигане на целта до 2030 г. Растежът на заетостта допринася положително за намаляването на бедността, но ползите са неравномерни. Енергийната бедност и достъпността на жилищата са трайни предизвикателства. Всеки десети човек в ЕС живее в домакинство, в което жилищните разходи представляват повече от 40 % от общия разполагаем доход. Вследствие на високите цени на енергията, съчетани с кризата, свързана с разходите за живот, приблизително 9,3 % от европейците не са били в състояние да поддържат домовете си достатъчно топли през 2022 г. в сравнение с 6,9 % през 2021 г.

Отвъд равнището на ЕС, тазгодишният съвместен доклад за заетостта съдържа по-задълбочен специфичен за всяка държава анализ на потенциалните рискове за възходящата социална конвергенция, който се основава на характеристиките на рамката за социална конвергенция⁵. В анализа се заключава, че държавите членки, започнали с относително по-лоши общи резултати в областта на заетостта и безработицата през 2021 г., са отчели по-съществено подобрене през 2022 г., което показва сближаване по тези показатели. Въпреки неотдавнашните положителни промени обаче съществуват потенциални рискове за възходящата социална конвергенция в областта на уменията, което може да създаде предизвикателства пред пригодността за заетост и да увеличи неравенствата, освен ако действията на политиката в тази сфера не бъдат значително засилени. И накрая, въпреки многобройните кризи социалните резултати като цяло се запазиха стабилни през 2022 г., но следва да бъдат наблюдавани отблизо с оглед на високите разходи за живот. Освен това бяха установени някои критични ситуации в области като социалната закрила и грижите за деца.

Комисията възнамерява да извърши втори етап на анализа на тези потенциални рискове за редица държави членки. В края на цикъла на семестъра за 2024 г. Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила ще имат възможност да разгледат въздействието на анализа на възходящата социална конвергенция, който се основава на характеристиките на рамката за социална конвергенция, включително върху своите дейности, и ще информират Съвета.

---

⁵ Както са посочени в документа с основните послания на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила, док. 9481/23.

Стратегическа програма

Отвъд европейския семестър за 2024 г. и предвид дискусиите, които се проведеха на неформалната среща на министрите на заетостта и социалните въпроси в Намюр на 11 и 12 януари, Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила, по искане на белгийското председателство, представиха становище във връзка с бъдещите приоритети на политиката на Съюза относно Европейския стълб на социалните права⁶. Белгийското председателство възнамерява да използва това становище като принос към конференцията на високо равнище относно Европейския стълб на социалните права, насрочена за 15 – 16 април в Ла Юлп.

Както направиха министрите по-рано, комитетите подчертават съществената роля на Европейския стълб на социалните права от 2017 г. насам и заявяват, че конкретното прилагане на неговите принципи следва да остане ключов приоритет за Съюза и държавите членки, тъй като тези принципи продължават да представляват ключови фактори, които служат за ориентир в икономическите и обществените мегатенденции, способстват за формиране на съответните политики, насърчават възходящата социална конвергенция в Съюза и подпомагат напредъка към постигането на целите на ЕС и националните цели за 2030 г. Комитетите определят основните предизвикателства, произтичащи от мегатенденциите на бързата цифровизация, изменението на климата и развитието на демографските показатели.

В становището се признава, че е важно да бъдат изпълнени и наблюдавани неотдавнашните законодателни и други инициативи, но също така се подчертава необходимостта от мерки на различни равнища на политиката (включително чрез социален диалог) в редица области, за да се преодолеят продължаващите предизвикателства, които засягат всички държави — членки на ЕС, и изискват общи ответни действия.

Сред ясните приоритетни области са политиките в областта на уменията, които заемат централно място през настоящата Европейска година на уменията и ще играят важна роля за преодоляване както на краткосрочните пречки, каквито са недостигът на умения и недостигът на работна ръка, така и на недостатъчното приобщаване към пазара на труда. Политиките в областта на уменията са от решаващо значение и за изграждането на справедлив преход към екологична и цифрова икономика. В този контекст първият принцип на стълба, който обхваща правото на обучение (както се подчертава в Тристранната декларация от Вал Дюшес), би могъл да стане по-оперативен.

---

⁶ Док. 7005/24.

От гледна точка на единния пазар и като се вземе предвид докладът относно бъдещето на единния пазар, който ще бъде представен на заседанието на Европейския съвет на 21 – 22 март 2024 г., е необходимо да се обърне допълнително внимание на защитата на трудовите права, подобряването на условията на труд, засилването на справедливата мобилност и укрепването на социалните аспекти в правилата за обществените поръчки като част от равнопоставените условия на конкуренция, които са в основата му.

Също така би било полезно да се обмисли допълнително как стълбът може да продължи да оказва подкрепа на държавите членки, за да се справят с евентуални бъдещи кризи и за да се гарантира, че необходимият преход към икономика с нулеви нетни емисии е справедлив и честен⁷. В това отношение и без да се засяга обсъждането на начина, по който той беше финансиран, положителният опит с инструмента SURE може да вдъхнови размисли относно добавената стойност от консолидирането на инструмент за предоставяне на подкрепа на държавите членки за схеми за подпомагане на работата на непълно работно време или подобни мерки, насочени към защита на служителите и самостоятелно заетите лица във времена на преход.

Управление

На 10 февруари беше постигнато предварително споразумение относно прегледа на икономическото управление, чиято цел е да се постигнат стабилни и устойчиви публични финанси, като същевременно се насърчава устойчивият и приобщаващ растеж във всички държави членки чрез реформи и инвестиции.

В центъра на новата рамка стоят нови средносрочни структурни планове във фискалната област. Държавите членки ще изготвят и представят планове, в които ще определят своите фискални цели, приоритетни реформи и инвестиции, както и мерки за справяне с евентуални макроикономически дисбаланси по време на период на фискална корекция. „Период на корекция“ означава срокът, в който чрез комбинация от фискални корекции, реформи и инвестиции равнището на дълга на дадена държава членка следва трайна низходяща тенденция.

---

⁷ Вж. също Европейска агенция за околна среда, Европейска оценка на риска, свързан с климата.

Държавите членки, които се ангажират с осъществяването на реформи и инвестиции, ще разполагат с по-постепенен период на корекция, който ще бъде удължен от четири на седем години. При изготвянето на тези мерки трябва да се вземат предвид специфични критерии, по-специално изпълнението на специфичните препоръки, отправени към всяка държава членка в контекста на европейския семестър, или постигането на конкретни приоритети на политиката на ЕС. Също така е целесъобразно да се вземат предвид съответно препоръките въз основа на насоките за заетостта (член 148 от ДФЕС) и принципите на Европейския стълб на социалните права. Освен това при наблюдаването на изпълнението на мерките Комисията ще включи напредъка при прилагането на принципите на Европейския стълб на социалните права и неговите водещи цели чрез набора от социални показатели и рамка за установяване на рисковете за социалната конвергенция⁸. Не по-малко важно е всяка от реформите и инвестициите да бъде достатъчно подробна, съсредоточена в началото на периода, обвързана със срокове и подлежаща на проверка, за което е необходимо да се подобрят методиките за оценка на въздействието на статистическия капацитет с цел спазване на новите изисквания.

В съвместното становище на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила относно бъдещата програма се подчертава ролята на европейския семестър за прилагането на принципите на Европейския стълб на социалните права въз основа на предишното становище относно добавената стойност на социалните инвестиции и ролята на Съвета EPSCO в управлението на европейския семестър⁹, в което беше посочено, че „Съветът EPSCO следва да запази своята роля за координация и наблюдение по всички въпроси, свързани с пазара на труда, уменията и социалните политики, включително по отношение на съответното съдържание на всички документи в рамките на европейския семестър, съгласно приложимите разпоредби на Договорите“. Освен това в съвместното становище беше подчертана нуждата от запазване на многостранния характер на европейския семестър. Следователно би могло да се наложи да се обмисли начин за постигане на тази цел в контекста на новата рамка. Също така в становището последователно се призовава за разработването на общи насоки относно методиките за наблюдение и оценка на икономическата възвръщаемост на социалните инвестиции и реформите, както и на стратегия за подобряване на достъпността и използването на административни данни, а също и за съвместни усилия за подобряване на навременността на социалните показатели.

---

⁸ В съображение 7 се съдържат допълнителни обяснения и се пояснява, че въпросната „рамка“ е рамката за социална конвергенция.

⁹ Док. 15418/23.

В този контекст министрите се приканват да проведат ориентационен дебат по следните въпроси:

- 1. По какъв начин ЕС може да допринесе в най-голяма степен за справяне с краткосрочните рискове за възходящата социална конвергенция в областта на социалните политики и политиките по заетостта, като същевременно подкрепя конкурентоспособността на Съюза?*
- 2. Какви са основните приоритети за бъдещата стратегическа програма, по-специално за постигане на водещите цели за заетостта, уменията и намаляването на бедността, и каква роля биха могли да играят в това отношение по-нататъшни инициативи за насърчаване на ученето през целия живот, равните трудови права и подкрепата по време на преходите на пазара на труда?*
- 3. С оглед на утрешния дебат, как министрите на социалните въпроси и заетостта биха могли да се възползват от засилено сътрудничество с финансовите министри, в кои области на политиката и защо?*
